

PREDIKAN PÅ MARIE BEBÅDELSEDAG DEN 23/3 1980

I DOMKYRKANS KRYPTA (studentprästerna, HHN).

TEXT: 1 KOR 15:55-57

Om en stund stängs vallokalerna. Röstsedlarna, ditlagda av människor, som öppet har beskyllt varandra för dödsbringande illdåd, ska räknas. Vi är samlade till gudstjänst i en kort paus av väntan. Sedan måste det hårda arbetet på att länka landet in i vanlig vardag ta vid.

Detta har inte varit en valrörelse som förr om åren. Då gällde det nästan alltid, mer eller mindre, fördelning, rättvis fördelning. Grupperna tävlade om förmåner och de ville ha förmånerna, standardhöjningarna, rättvist utspridda. Om en viss grupp inte lyckades, i valet, om motståndarsidan vann, då skulle en orättvisa ske - men inte mord. De senaste veckorna däremot har vi talat om dödliga hot mot vår existens, om faror som sätter vårt kroppsliga liv på spel. Frukten för Döden har varit själva knutpunkten i den offentliga strid som nu i flera veckor har rasat i våra massmedia.

Så ser den bild ut som vårt samhälle uppvisar denna vårvinter. Helt utan motsvarigheter till detta är icke de individuella former av liv som dyker upp på våra gator och vägar, livsformer som avslöjar vad den enskilde, privat, hoppas och fruktar. Förr, när man såg en ung människa springa, visade det sig i regel vara någon som tränade för att tävla, för att erövra poäng eller pris och, alltså, i kamp, "ta något" från en tänkbar konkurrent. De som nu springer fram över markerna har ett mål, sin egen hälsa, kroppslig och andlig friskhet, så länge som möjligt, det egna Jagets räddning undan Död.

Ja, så länge som möjligt. Det finns en gräns, det vet vi. Och vid den gränsen, där dödens krafter redan har fått övertaget och där hälsan icke längre kan återställas, vid den gränsen blir det allt fler som ropar: "Hjälp oss att dö!" Ett svagt och flämtande liv är ingenting att ha. Ska jag leva, då ska jag leva med obruten sundhet i lemmar och ådror.

Alla dessa olika drag i nuet pekar åt samma håll: det finns en udd i döden, en skarp spets som är riktad in emot vårt hjärta. Vi är mycket fjärran från den leende munterheten i Nya testamentet: "Du död, var har du nu din udd?" Var har du den vassa spetsen som du ville sticka i oss? Den är avbruten av Honom, som i frihet tog Döden på sig och som nu LEVER - och är vår Herre.

Vi är fjärran, ja. Men vi skulle önska att vi vore nära, att vi ägde denna tro, denna tillförsikt, som - när den bor i hjärtat - drar igenom hela tillvaron och färgar av sig på allting. Varenda svårighet "smakar" lite annorlunda när man tror, varje möte med ett hinder blir lättare, hindret har ingen "udd", hindrets möjlighet att, på djupet, kunna såra mig är borta. Och därför är det mängder av människor som önskar att de hade tro, att "påskan" kunde säga dem något. Men påskan säger inget, den ligger långt borta och verkar bara konstig utan riktig mening för en "modernt" tänkande människa.

Så är läget idag, för många enskilda, kanske för många som sitter här i kväll och t.o.m. för många som regelbundet, söndag efter söndag, går till gudstjänsten. Ty vi lever i en kyrka där människorna inte talar uppriktigt med varandra om sitt tvivel. Om stat och kyrka kan man tala och om kvinnliga präster kan man tala men om hjärtats tvivel på evangeliets inerta punkt kan man inte tala. Och så sjunger man med i psalmerna och betar sig som om man trodde. Detta yttre skal gör att hjärtat, därinne i det fördolda, blir ännu mer skälvanande och ängsligt. En ateist kan nog frukta döden, också han, men eftersom han har mindre av otro att dölja, är han ibland, tryggare än en kristen. Detta plågsamma, att behöva dölja tvivel och samtidigt släpa med sig sitt tvivel, invärtes, det är tyngre än den rena otron.

Nu närmar sig påskan och vi föregriper den i kväll. Låt oss vara lite beredda på vad den har att säga, när den kommer!

Påskan är inte bara påskdagen, uppståndelseundret, utan den är "korsets påska(??)", en ren och oskyldig människas nesliga död. Och denna död är beskriven och målad för oss som något gott, såsom seger. Ifall vi finge veta, att en grav hade brutits upp för 2000 år sen, att den döde hade gått ut och att han existerar än idag, så skulle detta, inte vara något glädjande, såvida inte det, som denne Levande gör idag, vore livsgagnande och upprättande och helande och läkande. Tyranner har levat och pinat folk, och det skulle fylla oss med skräck, ifall vi idag finge höra, att dessa plågoandar inte är ordentligt döda utan lever än - och kan göra något, nu.

Det som är glädjande i påskan är inte att naturlagarna är sönderbrutna utan det glädjande är, att den handling som Jesus oavbrutet utförde - den upprättande och läkande handlingen - fortsätter: Han lever, Han är oss nära, i all vår nöd.

Men nu är det så med Jesu handling, den handling som han utförde på jorden och som de fyra evangelierna berättar om, det är så, att den handlingen icke var glädjande för alla - då skulle han ju inte här blivit avrättad. Hans handling bröt ner någonting som fanns hos många människor och som de icke ville mista, icke för något pris i världen. Det fanns andra som tog emot hans ord och hans gärning såsom något glädjande. Eu.angelion. När Jesus stod där bland människorna, öppnade det sig en konflikt: något i människohjärtat bröts ner (och Skulle brytas ner) och något annat, något förtrampat och nertryckt, restes upp, fick kraft och mod att leva. Den konflikten drabbar oss, nu, när påskan snart kommer hit, till oss.

Vad är det då i oss, som bryts ner, och vad är det som får mod? Det är svårt att veta i vilket hörn man ska börja, när man svarar på den frågan. Jag tror personligen att Kristus är uppstånden. Men när jag nu ska försöka förklara vad detta betyder, personligt, finner jag det riktiga att börja i en mycket vardaglig trådända inom det nystan som tron är.

Jag hör någon tala om mig, mycket ofördelaktigt, om mig. Detta tal är osant. I och för sig skulle jag kunna motbevisa detta tal, med klara och goda bevis. Men jag kan inte göra detta utan att skada en tredje person, röja sådant som bör få vara utsagt. Valet står mellan två möjligheter, antingen tillvarata mitt eget goda rykte och skada en människa eller, tigande, låta

det för mig ofördelaktiga talet gå mig förbi, göra ingenting. Varje människa, som någon gång har valt utvägen nr 2, vet, att det efter det valet rinner upp en oväntad kraft inne i hjärtat, en kraft som är gåtfull, oförklarlig. Jag har ju inte vunnit något. Tvärtom. Vad är det för ett kraftflöde som jag nu fick del av?

Det ser ut som om detta ligger långt borta från Kristi uppståndelse. Men det är fel. Det ligger mycket nära! Det finns ett "liv", som man rycker till sig och vill ha men som är Död. Och det finns en död som går fram över en och som normalt borde skada - men som är Liv, en liten bit av uppståndelselivet.

Del II

Det exempel, som jag nyss tog, var mycket vardagligt och saknade all dramatik. En person låter elakt tal gå förbi sig och rentvår icke sig själv, eftersom han icke kan göra detta utan att kasta smuts på en tredje. Efter någon tid är detta glömt, det är ingen stor händelse. Men det finns ett inslag i händelsen som är av vikt och som - i andra situationer - kan förstöras upp, växa och bli oerhört i sin tyngd. Det är inslaget av synd. I det exempel jag tog fanns det antytt, dunkelt, ett och annat, som inte var som det skulle - det var därför det var svårt att välja mellan att tiga och att tala (om man röjde sanningen skadade man någon). I andra situationer kan det vara ohyggliga synder som oss närmastående människor är indragna i. Det finns föräldrar, som har fått lägga på sig bördor för sina barn - och tvärtom: barn har i alla tider fått bära livslånga lidanden för det som föräldrarna en gång gjorde. "Ställföreträdandets" hemlighet drar genom hela människolivet och fyller tillvaron med blod och tårar.

Det är omöjligt att förstå Jesu öde på jorden utan att ställföreträdandet kommer in, detta gåtfulla att Död och Förlust kan läggas på en oskyldig. Om han tar det på sig kan det flöda fram Liv ur detta tysta, att Han bär. Och nu ska jag läsa en "påskpsalm" där denna hemlighet, ställföreträdandet, är med. Det är ingen vanlig påskpsalm. När vi lyssnar till psalmer då vet vi att vi ska vara andäktiga - och det går knappast, i vår tid, att vara andäktig utan att blanda in lite ouppriktighet, den där ouppriktigheten som höljer över tvivlet (så att man till slut inte riktigt vet, om man tror eller om man bara låtsas att man tror).

Nej, det här är en sång om en nattlig fest i en sparsamt möblerad vindslägenhet. Dan Anderssons "Gillet på vinden". Det är en utmärkt påskpsalm, därför att stjärnorna och hela rymden är med. Vår föreställning om vad som är avgörande för "frälsning" och räddning har ju också i det avseendet gått på med, att vi resonerar ungefär så här: Om en "frälsning" för allt levande ska kunna tänkas, om Gud skulle handla med universum, varför skulle han då handla på Jorden, denna lilla plätt i rymden? Vi har kommit så långt bort från poängen i Evangelium, att vi inte förmår hålla fast det Låga, det Lilla, det Svaga som den rätta platsen för Frälsning - om vi nu alls ska kunna bli räddade ur vår dårskap. I visan om "Gillet på vinden", där är Jorden en låg punkt, som är platsen för undret och som änglar på stjärnorna sjunger en sång

om. Timmermannen Jonatan Jonsson, som dog i fjol, han kommer tillbaka på natten till en fest med sin kamrat och då får han fram mot morgonen frågan: "Hur är det med himmelen? Får bara de renaste helgon på de saliga öar bo? Och finns det inga himlar för dom som är kläna att tro?" Han svarar:

"Jag hörde en sång på en stjärna en gång, som jag minns en smula än, det var sången om pinan av världarnas synd och om Herren av himmelen.

Men en stjärnornas sångare sade mej att det där var en jordisk sång, som en ängel lärt för övnings skull när han hämtat en själ en gång.

Och den allra högsta sången, den sjöngo de efteråt, och fast jag inte begrep ett ord, jag brast i en hejdlös gråt det var utanför alla hjärtan och en stjärnbana framför allt vett det var vad intet öra hört och intet öga sett.

Denna påskpsalm av Dan Andersson, den skyggar inte för undret, ty "sången efteråt", som är "den högsta sången", den handlar om ett kroppsligt under, efter "pinan" på Golgata, "en stjärnbana utan allt vett" (inte bortom allt vett utan framför!) - och det undret är påskmorgonens obegripliga skeende: "fast jag inte begrep ett ord, jag brast i en hejdlös gråt..."

Om man i små sammanhang har varit med om att Död och Skada, som lides för andra, blir till Liv och Välsignelse i djupet, då börjar man att tro, helt enkelt genom slutledning tro, att "Påsk" är något möjligt: Om det finnes En som vore totalt ren och om han fick allt helvete på sig och gick in under det och tog det, för världen, då skulle Döden icke kunna hålla kvar honom. En explosion av Liv, en fontän springer upp - och en fontän som spelar än, i kaskader. Vi tar strax emot hälsa och kraft ur denna livsbrunn, nu i kväll, i Nattvarden.

Inte på långa tider har frågan om liv och död, hälsa och sjukdom så präglat vårt offentliga samtalsklimat som fallet är idag. Detta är något som kan peka åt två helt olika håll. De som är besatta av att vara friska drivs lätt att ringakta de svaga och kläna. Men de som vill hälsans och livets seger kan också drivas till att ställa sin vitalitet och styrka i tjänst hos det liv som är hotat av undergång. Att delta i nattvard betyder att man prövar sig själv, att man självrannsakar granskar, vad det är, inne i det egna jaget, som behöver brytas ner, för att det livsbyggande, det tjänande, skall vinna i styrka. På något annat sätt än så - i en inre uppgörelse - kan man inte möta den Uppståndne.

Därför är Nattvard förenad med Syndabekännelse. Så länge som vi besinningslöst vill säkra oss själva, utan hänsyn till andra, så långt har vi en anklagelse emot oss, en "lagens dom" emot oss, som gör, att alla vinster, på djupet, känns och smakar som förluster, glädjelöshet.

I det textord ur påskdagens epistel, som vi har kretsat omkring i kväll och som till sist leder oss in i syndabekännelse och eukaristi, nattvard, där står det så: "Du död, var är din seger? Du död, var är din udd? Dödens udd är synden, och syndens makt kommer av lagen. Men Gud vare tack, som giver oss segern genom vår Herre, Jesus Kristus!" Amen.

Prentice : 2 delar

en

"Du är en av de som?"

: Lunds Drottningens kyrka

Sid. 23/3 1900

(= Marie Beckers)

1900

"Vi firar ju påskan"

(Lies. med jazz-sång)
"Union" f. (Kultur)

12 minuter + 12 minuter
(båda) (båda)

ideal:

10 min. + 10 min.
[ansvarigt i "Ständigt vid sidan"
S. 14. + Frik. + (Kultur)]

(3)

bristhet, så länge som möjligt,
det egna jagets räddning under
Död.

Jr, så länge som möjligt.
Det finns en gräs, det vet vi. Och
vid den gräsen, där dödas lag.
Ser redan har fått övertaget och där
har man icke längre kan återställas,
vid den gräsen blir det allt fler
som ~~roar~~ "Hjälp oss att dö!" "Eh
svårt som flämtande. Liv är ingen
ting att ha. Skall jag leva, då
skall jag leva med ~~olust~~ ^{lemmar} ~~olust~~
her, i ~~den~~ ~~olust~~ och ~~olust~~
ädrar.

Men ~~olust~~ ~~olust~~ drag i met
pekar åt samma håll, det finns
en udd i döden, en skarp spets
som är tricket i det cist hjarta.

Vi är mycket fjärran från den
leende munterheten i nya tes-
lamentet: "Den döda, som har

^{nu} Den udd? "Var har (4)

den den varsa spetsen som är
villig sticka i oss? Den är
utbruten av honom som
i fribet lag döden ⁱⁿ sig
och som den LEVER — och är
vår Kerre.

Vi är fjärran, ja. Men
vi skulle önska att vi var nära,
att vi ägde denna tro, denna till-
försäkring, som — värden tror i hjär-
tat — drar i en som hela tillva-
ran och färdas av sig i allting.
Värden svarighet "thålar" lite
anvordnad när man tror, varje
müte med ett kinder blir bättre.
Kindret har ingen "udd", kindrets
möjlighet att, på djupet, kunna
svara mig är borta. Och därför?
är det målsken av människans som
önskar att de hade ~~olust~~ tro,
att "på den" kunde säga den
måhet. Men på den säger inget, den

(7)

teran än idag, så skulle detta
inte vara något glädjande. ~~Detta~~
Såvida inte det, som denne her-
de gör idag, ~~de~~ vore löjligt -
skende och uppmärksamhet och
helande och läkande. Pyramen-
ten levat och privat folk och
det skulle fylka oss med skräck,
ifall vi idag finge höra, att
denne pågåendan inte är os-
semtligt dolda utan lever än
— och kan göra något, nu.
Det som är gläd-
jande i påskan är inte att natur-
lagarna är sönderbrutna utan
att glädjande är, att den beaktning
som Jesus oavbrutet utförde —
den uppmärksamhet och läkande hand-
lingen — fortsätter i Kanalen,
han är os. nära, i all vår nöd.
Men nu är det så

(8)

med Jesus handling, den hand-
ling som han utförde på jorden
och som de fyra evangelierne be-
rättar om, att den handlingen
inte var glädjande för alla —
därför skulle han ju inte ha bli-
vit avrättad. Hans handling är
mer pågående som fanns hos
många människor och som de
inte ville mista, inte ~~de~~ ^{för} något
m. s. i världen. Det fanns andra
som tog emot hans ord och
hans gärning äro något gläd-
jande. E. e. angelion. där Jesus
stod där bland människorna,
uppmade det sig en konflikt. No-
get i mänskliga hjärta är örst
mer (och skulle örstas mer)
och något annat, något för trän.
Det och avtryck, resten av
fick kraft och med att
leva. Den konflikten ord

9

oss; nu, när påskan snart
kommer hit, till oss.
Vad är det då, i
oss, som bryts ner, och vad är
det som får mord? Det är
svårt att svara i vilket ^{fall} ~~fall~~ man
ska börja, när man svarar på den
frågan. Jag tror personligen att Kir-
cus är en skändel. Men när jag nu
ska försöka försöka vad detta
betyder ^{personligt} för mig, är det riktigt
galt att börja i en mycket
vardaglig förändring inom det
nystan som tron är. —

jag för någon tala om
 mis, mycket ofördelaktigt, om
 mis. Detta tal är oant. Men för
 sig skulle jag kunna motbevisa
 detta tal, med blara en goda be-
 vis. Men jag kan inte göra detta
 utan att skada en tredje person,
 någon sådant som till färdan
 uttryckt. Valet står mellan två

[illegible]

Det ser ut som om detta
ligger långt bortan från Kristi
uppmärksamhet. Men det är fel. Det
ligger mycket nära! Det finns
ett "här" som mer tydligt visar
sig och vill ha mer som är det.
Och det finns en död som går
fram över en och som verkligt
kräver skada — Mer som är Liv
en liten bit en uppmärksamhet.

(11)

(II)

Det exempel, som, om man tog, var mycket var-
dfullt och såklart all drama-
tisk. En person läter slakt tal
gå på sig och reuterar icke sig
själv, eftersom han inte kan
göra detta utan att kasta smuts
på en tredje. Efter vägen till
är allt detta glimt. Det är
ingen stor händelse. Men det
finns ett inslag i händelsen
som är av vital och som i
andra situationer — kan förstås
ras upp, växa och bli ver-
dfullt, sin betydelse. Det är in-
kastet av synen. Det exempel
på det tog jag som det ^{centralt} ~~centrala~~ och
annat, som inte var ^{som det}
skulle — det var därför det var
svårt att väja mellan att tala
och att tala som man nöjde sin-
ningen skadade man (nästan).

(12)

I andra situationer kan det vara
oberäkneliga tyngder och
kärnande människor är in-
dragna i. Det finns föräldrar,
som har fått läggas på sig brö-
det på sina barn — och väntan!
Barn har i alla tider fått bär
^{livslängd} för det som föräldrar
en gång gjorde. "Ställföreträ-
dande" — hederlighet drage-
nom hela ^{hvar} männ: skolvärd
och fyller det ^{hvar} ~~det~~ levd och
läras.

Det är möjligt att för-
stå dem och på andra sätt
att ställföreträdet kommer
in. Alla giftfulla att det
och föräldrar kan få gås på
en olycksfall. Och ^{den} ~~den~~ kan
läsa det på sig ^{den} ~~den~~ det ^{den} ~~den~~
från ^{den} ~~den~~ att kan ^{den} ~~den~~
— Och nu ska ^{den} ~~den~~ en "pösk".

13

11" psalm där denna beaktas, ^{skaffar sig} för de. Det är ingen vanlig påskpsalm. Här i Lyman, ^{menar} liksom ~~säta~~ de vet vi att vi ska vara andäktiga — och det går knoppar, i vår tid, att vara andäktig utan att blanda in lite uppmärksamhet, den där uppmärksamheten som höjer oss över trösklet (så att man ska stå i ~~ett~~ rikligt) ^{vet} om man tror eller om man bara låtsas att man tror).

obeg, det här är en
 såg om en nattlig fäst i
 en sparsmit möbleras vinst-
^{ägenhet}
~~den~~ den Anders-
 sons "Gillet på vinden" - Det
 är en utmärkt påskspökan, här
 för att skrämmas en hel
 regniden är mest. Var ficktill-
 nings om vad som är av-

givande för "präbning" och
 räddning kan ju också i det
 senaste gått på med, att
 i ^{reservat} ~~den~~ bespar så här: Om
 en präbning "för allt levande"
 de skulle kunna täckas, om
 Gud skulle behålla need ver-
 versum, varför skulle han de
 handla på Jordan, där
 lilla präst; rymsen? Vi
 har kommit så långt bort
 från präbning i Evangelium,
 att vi inte kunna kalla
~~den~~ ^{den} för det säga,
 det lilla, det svaga som den
 rätta platen för präbning
 — om vi välles ska kunna
 bli räddade av vår dörstör.
^{riker} ~~hager~~ om "Gillet" på
 vinden", där är Jordan en
 lös punkt, som är platen
 för undret och som är öfver

51

Edgar Allan Poe

(Sjæfæjer en søg om. Tilmer-
 Mamen jreklam pressen,
 om dog i gjol, haak kommen
 Lieotaka den ^{Tillen best med sin kamrod} katten i en da. Far
 fæm mot overfæm. J

1. Waar moet men zijn?
 2. Waar is het meest bruikbaar?
 3. Waar is de meeste behoefte?

you pe de salisa oar lo? Oar
fimus det iufa hriulan fôr
don zom ai salena att Drs.?

San Saveri jag hörde en rågs på en björns
son jag minns en smul av en *

det var sägen om paven av
vårslarnas dygd och om
Herren av himmelen.

Men en tjärnornas sågar
 sate meg allt det där var
 en jöndisk såg,
 som var ängel lant för en
 vings skull när han
 hämtat en själ en gång.

16

Och den andra högsta sången,
 den sjungs de efteråt,
 och samt jag inte trægs
 och ord, jag brant i en
 hejillös yret —
 det var kläpis alla tyär,
 tan och en tyär über
framis allt vett —
 det var var i let är lär
 och i let öga vett. —

Denne påkepsalen av den
Andersten, den skrygger
inte för undret, ty "bågen
ellerät", som är "den krypta
bågen" "den handlar om
effektiva: påkepsalen
och kroppsligt under, en
Njörubana framför allt
bott" (inte botten alltså
utan framför!) — och det
är påskan orrens olegit.
och deend: "fart i g

(19)

annat sätt än ni — i en inre
uppgörelse — kan man inte
basta den Uppståndne.

Derför är
Nattvard frörens Med
Syndabekännelse. Så länge
som vi besinningslöst vill sätta
ra oss själva ^{utan hänsyn till} ~~andra~~ andra,
så långt har vi en ocklagel-
se emot oss, en "lagens dö-
melse", som gör att alla
lärar, på djupet, hämnas
^{och smärkas} som förlustar ~~och~~ glädjens-
het.

I det teotord som vi
har föreläst om i be-
traktning om sist men be-
traktning om i syndabekännelse och
enkörst, nattvard, ^{der} står
det så:

"Den död, var är din

(20)

seger? Den död, var är din
seger? Dittes vidd är syn-
den, och syndens makt kom-
mer av lagen. Men Gud
vare tack, som giver oss se-
gen genom vår Herre. Je-
sus Kristus!" Amen.